

สรุป Media Briefing: Central Bank Digital Currency (CBDC) วันที่ 15 ก.ค. 2563

ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างศึกษา ออกแบบ และพัฒนาเงินสกุลดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) ซึ่งต่อยอดจากการทดสอบการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน (Wholesale CBDC) ในโครงการอินทนนท์ที่ผ่านมา โดยการต่อยอดนี้ เป็นการนำ CBDC ไปใช้ทดสอบกับภาคธุรกิจ โดยเริ่มจากการศึกษาและออกแบบระบบ CBDC เพื่อเชื่อมต่อกับระบบการบริหารการจัดซื้อและการชำระเงินระหว่าง บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กับคู่ค้า (Suppliers) ในห่วงโซ่อุปทาน โดยมี บริษัท ดิจิทัล เวนเจอร์ส จำกัด ซึ่งเป็นผู้พัฒนาระบบดังกล่าวร่วมทดสอบ¹

การศึกษารุ่นนี้ จะทำให้ ธปท. เข้าใจถึงรูปแบบ ผลกระทบรวมถึงข้อจำกัดในการนำ CBDC ไปใช้ในภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งกับภูมิทัศน์ของระบบการเงินยุคดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดย ธปท. คาดหวังว่าระบบต้นแบบการชำระเงินดังกล่าว จะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการต่อยอดนวัตกรรมทางการเงินของภาคธุรกิจ การเตรียมความพร้อมในการทดสอบและพัฒนา CBDC ของ ธปท. ในครั้งนี้ สอดคล้องกับ ธนาคารกลางหลายแห่งทั่วโลก เนื่องจากเห็นว่าเทคโนโลยีมีศักยภาพที่ช่วยให้การทำธุรกรรมทางการเงินมีต้นทุนถูกลงและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยีแบบกระจายศูนย์ (Distribution Ledger Technology: DLT) ที่สามารถช่วยสนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรค่นวัตกรรมทางการเงินที่หลากหลาย นอกจากนี้ ธนาคารกลางต่าง ๆ ยังได้ให้ความสนใจในการพัฒนา CBDC สำหรับรายย่อยมากขึ้น เนื่องจากการเร่งพัฒนาเงินสกุลดิจิทัลที่ออกโดยภาคเอกชน อาจลดทอนประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายทางการเงินและเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศ อย่างไรก็ตาม การนำระบบต้นแบบมาปรับใช้จริงนั้น จำเป็นต้องใช้เวลาศึกษาและพิจารณาผลกระทบในมิติอื่น ๆ อย่างรอบครอบ เช่น ข้อกฎหมาย เสถียรภาพของระบบ ความปลอดภัยในการใช้งาน หรือความพร้อมด้านเทคโนโลยีของผู้ใช้ เป็นต้น

ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ธปท. ได้เปิดเผยผลการทดสอบ CBDC สำหรับการโอนเงินระหว่างสถาบันการเงิน (Wholesale CBDC) ในโครงการอินทนนท์ ทั้ง 3 ระยะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างระบบการชำระเงินต้นแบบ โดยใช้เทคโนโลยี DLT ในการรองรับการโอนเงินในประเทศระหว่างสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการ โดยเริ่มจากการแปลงเงินฝากของสถาบันการเงินที่นำมาฝากไว้ที่ ธปท. ให้อยู่ในรูปสกุลเงินดิจิทัลที่ออกโดยธนาคารกลาง (Central Bank Digital Currency: CBDC) เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและโอนชำระเงินระหว่างกัน²

ระยะที่ 2 ต่อยอดจากโครงการในระยะที่ 1 โดยเพิ่มการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี Smart Contract เพื่อมาจำลองวงจรชีวิตของพันธบัตร (bond-life cycle) ตั้งแต่การแปลงพันธบัตรให้อยู่ในรูป Token เพื่อส่งมอบพันธบัตรและชำระเงินค่าพันธบัตรในเวลาเดียวกัน (Delivery Versus Payment: DVP) การจ่ายดอกเบี้ยไปจนถึงการจ่ายเงินต้นในวันที่พันธบัตรครบกำหนด รวมทั้งออกแบบระบบให้รองรับการซื้อขายพันธบัตรในตลาดรอง หรือนำพันธบัตรมาใช้เป็นหลักประกันสำหรับธุรกรรมซื้อคืน (Repurchase Agreement) นอกจากนี้ระบบต้นแบบในระยะที่ 2 นี้ยังมีกลไกที่ช่วยตรวจสอบข้อมูล เพื่อช่วยป้องกันธุรกรรมชำระหนี้ที่ต้องสงสัย

¹ <https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/News/2563/n3063t.pdf>

² https://www.bot.or.th/English/FinancialMarkets/ProjectInthanon/Documents/Inthanon_Phase1_Report.pdf

(Fraud Prevention) รวมถึงตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับนักลงทุนต่างชาติ เพื่อลดกระบวนการของสถาบันการเงินในการปฏิบัติตามมาตรการป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาทของ ธปท.³

ระยะที่ 3 เชื่อมต่อกับระบบการชำระเงินในต่างประเทศผ่านการใช้ CBDC สำหรับการชำระเงินข้ามประเทศระหว่างสถาบันการเงินแบบโดยตรงถึงกัน (peer-to-peer) โดยมุ่งหวังที่จะลดกระบวนการปัจจุบันที่ต้องทำธุรกรรมผ่านหลายตัวกลาง เพื่อให้การทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศมีความรวดเร็วมากขึ้น ต้นทุนถูกลง และปลอดภัยสูง โดยโครงการระยะที่ 3 นี้ ทาง ธปท. และสถาบันการเงิน 8 แห่ง ได้ศึกษาและทดสอบร่วมกับธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority: HKMA) ซึ่งในขั้นต่อไป ธปท. จะร่วมมือกับ HKMA และสถาบันการเงินสมาชิก เพื่อต่อยอดและขยายขอบเขตการทดสอบการโอนเงินระหว่างประเทศโดยใช้ CBDC เช่น การทดสอบการเพิ่มจำนวนธุรกรรมมากขึ้น หรือการทำธุรกรรมหลากหลายสกุลเงิน เป็นต้น⁴

ธปท. เชื่อมั่นว่ากระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินร่วมกับภาคธุรกิจจะเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการเตรียมเข้าสู่โลกดิจิทัลทางการเงินในอนาคต โดย ธปท. ยังคงเปิดกว้างสำหรับภาคธุรกิจที่สนใจร่วมพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

³ https://www.bot.or.th/English/FinancialMarkets/ProjectInthanon/Documents/Inthanon_Phase2_Report.pdf

⁴ <https://www.bot.or.th/English/FinancialMarkets/ProjectInthanon/Documents/Inthanon-LionRock.pdf>